

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน
ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*

PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF THE ELDERLY'S
QUALITY OF LIFE OF BANG KHANUN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, BANG KRUI DISTRICT, NONTHABURI PROVINCE

บังอร เบ็ญจาทิกุล¹

Bangorn Benjathikul¹

จรินทร์ สวนแก้ว²

Kamolporn Kalyanamitra²

ชินวรัตน์ กัลยาณมิตร³

Chinnawat Kalyanamitra³

ชูชีพ เปี้ยदनอก⁴

Choocheep Biadnok⁴

เอราวดี ทับพลี⁵

Erawan Tabplee⁵

อัมพร ปัญญา⁶

Amporn Panya⁶

¹⁻⁶คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

¹⁻⁶Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding author E-mail: kramonpom@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และ 2) ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดจำนวน 1,333 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการนำ

* Received 29 March 2023; Revised 27 April 2023; Accepted 30 April 2023

ประชากรมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครทซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ($\bar{X} = 3.51$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 2.93$) และ (2) แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ 1) ความช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล 2) ควรจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ และจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ จัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ จัดสวนสุขภาพและลานออกกำลังกาย มีการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ และจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและเครือข่ายผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the participation in the development of the elderly's quality of life of Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, and (2) to study the participation guidelines in the development of the elderly's quality of life of Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization, Bang Kruai District, Nonthaburi Province. The research was quantitative. The study population included men and women aged 60 years and over, who lived in Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization, Bang Kruai District, Province, totaling 1,333 people, derived from taking the population to determine the sample size using Krejcie & Morgan tables. A sample of 285 people was obtained. The tools used

for data collection were questionnaires. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results found that: (1) the participation in the development of the elderly's quality of life in Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, overall, it was at a high level (= 3.27, S.D. = 0.64), health and medical care (= 3.52, S.D. = 0.77), followed by social security, family, caregivers and protection (=3.51, S.D. = 0.75), and the area with the lowest mean was housing (= 2.93, S.D. = 0.78); and (2) the guidelines for participation in the improvement of the elderly's quality of life of Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization, Bang Kruai District, Nonthaburi Province, was namely: 1) assistance for medical expenses 2) establishing a provident fund for the elderly and establishing a fund to promote welfare for the elderly provide services to foster families for the elderly, set up a health garden and exercise yard. There was protection and protection of the rights of the elderly and establishing a care center for the elderly and a network for the elderly.

Keywords: Participation, Development Quality of Life, Elderly

บทนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันนี้ ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ แต่หน่วยงานจึงเร่งสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพราะการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคม อาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประเทศสมาชิกจะร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนกัน 3 เสาหลัก คือ เสาหลักด้านความ มั่นคง (ASEAN Security Community – ASC) เพื่อให้ประชาชนในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความปลอดภัยและมั่นคง เสาหลักด้านประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community – ASCC) เพื่อให้ประชากรในประเทศสมาชิกอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคมและ เสาหลักด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต มุ่งให้เกิดการรวมตัวกัน

ทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง ประชากรมีความอยู่ดีกินดี และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดยผู้สูงอายุจะต้องอยู่ในสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี (พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโญ, 2561)

การดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐนั้น นับว่าเป็นรูปแบบกลไกในการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบันการบริการของภาครัฐจะเน้นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า (Public assistance) บรรเทาทุกข์ชั่วคราว รัฐจึงไม่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาเชิงระบบหรือโครงสร้าง มีปัญหาการดำเนินงานและวางแผน คือ ใช้ระบบการสั่งการจากบนลงล่าง (Top-down) ต้องรอคำสั่งในการดำเนินงานและวางแผนจากส่วนกลางเป็นหลัก ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับต่างๆ ทำให้การจัดสวัสดิการไม่ทั่วถึงให้ความสำคัญบางส่วนและละเลยบางส่วน แนวทางในการจัดสวัสดิการไม่สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประชาชน (วันทนิย์ วาสิกะสิน, และคณะ, 2557)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ โดยกำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสงเคราะห์อำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และรัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึ่งพาตนเองได้ ในขณะที่ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการสงเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น การบริการตรวจสุขภาพ การจ่ายเบี้ยยังชีพ การจัดกิจกรรมนันทนาการ และสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ แต่อาจยังไม่ทั่วถึง และตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีทั้งลักษณะเป็นสังคมเมืองและชนบทมีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นอย่างหนาแน่น มีสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการขยายตัวของเมือง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาทำการวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,333 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,333 คน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครทซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ Likert ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ใน 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยวิธีแจกแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ จำนวน 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) แล้วนำคะแนนที่ได้หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.36	0.68	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษา	3.53	0.59	มาก
3. ด้านนันทนาการ	3.60	0.68	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.49	0.69	ปานกลาง
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.50	0.54	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	3.50	0.54	มาก
โดยรวม	3.50	0.80	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) และรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในด้านต่างๆ มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังตาราง 3 – 8

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี ด้านสุขภาพอนามัย โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในกำหนดการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	3.69	0.56	มาก
2. มีส่วนร่วมในการจัดความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล	3.70	0.55	มาก
3. มีส่วนร่วมให้มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	3.63	0.60	มาก
4. มีส่วนร่วมในการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.00	0.74	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการให้สถานบริการของรัฐและเอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ	3.41	0.72	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมในการให้มีการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย	2.77	0.72	ปานกลาง
รวม	3.36	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านสุขภาพอนามัย เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการศึกษา โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เป็นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน	3.88	0.32	มาก
2. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยการเผยแพร่ ทางสื่อ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	3.71	0.50	มาก
3. มีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ	3.72	0.48	มาก
4. มีส่วนร่วมในการให้สังคม ชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา	3.65	0.48	มาก
5. มีส่วนร่วมในการให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ	2.72	0.83	ปานกลาง
รวม	3.53	0.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการศึกษา เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ

ตารางที่ 4 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านนันทนาการ โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย	3.62	0.58	มาก
2. มีส่วนร่วมให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน	3.44	0.69	มาก
3. มีส่วนร่วมในการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	3.74	0.54	มาก
รวม	3.6	0.44	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านนันทนาการ เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านที่อยู่อาศัย โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรากระจายอย่างทั่วถึงในระดับอำเภอ	3.44	0.65	มาก
2. มีส่วนร่วมในการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์คนชราประเภทไม่เสียค่าใช้จ่าย	3.39	0.68	มาก

3. มีส่วนร่วมในกำหนดการเข้าไปอาศัยในสถานสงเคราะห์คนชรา	3.67	0.61	มาก
4. มีส่วนร่วมในการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ	3.47	0.67	มาก
รวม	3.49	0.59	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านที่อยู่อาศัย เป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 6 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่สาธารณะ	3.44	0.65	มาก
2. มีส่วนร่วมในการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกถูกรังแก ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง	3.39	0.68	มาก
3. มีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางเดิน ห้องสุขา	3.67	0.61	มาก
รวม	3.50	0.54	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 7 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมในการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้	3.44	0.65	มาก
2. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	3.39	0.68	มาก
3. มีส่วนร่วมในการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี	3.67	0.61	มาก
4. มีส่วนร่วมในการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	3.46	0.67	มาก
5. มีส่วนร่วมในการจัดให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ	3.17	0.77	มาก
รวม	3.50	0.54	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนได้ให้ความสำคัญในการดูแลด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุมากกว่าด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านรายได้ จึงทำให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการด้านอื่นๆ ไม่เพียงพอทำให้ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ เสมามอญ (2556) การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการดำเนินการ ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม มีการจัดด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาด้านจิตใจไม่ทั่วถึง หรือองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งในอำเภอยังไม่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริประภา หล้าสิงห์ (2563) เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลกุดไผ่จ่อ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า บริบทคุณภาพชีวิตและคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ เป็นผู้สูงอายุติดสังคม ร้อยละ 85.90 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านนันทนาการ รองลงมาคือ ด้านที่พักอาศัย อันดับที่ 3 คือ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน อันดับที่ 4 คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง อันดับที่ 5 คือ ด้านรายได้ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล เป็นเพราะว่าผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตด้านนันทนาการ ด้านที่พักอาศัย การสร้างเครือข่าย และความมั่นคงทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่งผลทำให้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา วงษ์พรหม (2558) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความสุขความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สามารถสนองต่อคุณภาพชีวิตใน 4 มิติ คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา/การเรียนรู้ 2) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมสัญจรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมสานวัยใส่ใจผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยและกลุ่มปฏิบัติการหลักร่วมดำเนินการกับชุมชน 3) เกิดการบูรณาการความรู้และกิจกรรมในชุมชนผ่านการสรุปบทเรียนจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ร่วมกัน 4) เกิดความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนโดยการดำเนินการต่อเนื่องของชุมชนที่ประกอบด้วย แกนนำผู้สูงอายุ คนวัยอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนต้องดำเนินการดังนี้ 1) ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล 2) จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ และจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ 3) จัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ 4) จัดสวนสุขภาพและลานออกกำลังกาย 5) คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ และ 6) จัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและเครือข่ายผู้สูงอายุ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2553 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2553) ได้บัญญัติให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย การบริการทางการแพทย์

และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือ การบริการสาธารณะอื่น และการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า ควรให้ความช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล การจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ จัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ จัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ จัดสวนสุขภาพและลานออกกำลังกาย อีกทั้งมีการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ และจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและเครือข่ายผู้สูงอายุ ส่วน **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** 1. องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขนุน ควรมีนโยบาย โครงการ และกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมโดยส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุ ควรมีการสร้างเครือข่ายในการทำโครงการและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุภายในตำบลให้เข้มแข็งมากขึ้น 2. องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขนุน ควรมีนโยบายร่วมกันในการจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในแต่ละตำบลให้ทั่วถึง และมีสวัสดิการครอบคลุมทุกด้าน **ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ** 1. องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขนุน ควรมีการประสานงานระหว่างโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในการให้บริการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุ มีการออกเยี่ยมบ้านเพื่อตรวจอาการเจ็บป่วย 2. องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขนุน ควรมีการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ ส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ จัดให้มีการบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน รวมทั้งมีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาลหรือดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน). กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

- ดุจฤดี คงสุวรรณ และวรรณะ รัตนพงษ์. (2554). ประชากรและสังคมโลก. คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จรัญญา วงษ์พรหม. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(3), 41-54.
- วันทนี วาสิกะสิน และสุรางค์รัตน์ วศินารมณี. (2557). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรินทร์ เสมามอญ. (2556). การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิจิตร ระวิวงศ์. (2534). อนาคตของสวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบัน. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง สวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาสังคมวิทยา (อัดसानา).
- วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ. (2544). คุณภาพชีวิตของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พระครูวินัยธรอำนาจ พลปลโย. (2561). ปัญหาและหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตในศตวรรษที่ 21, 3(2), 25-35.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาประกาศิต ฐิติปสิทธิกร. (2562). แนวคิดพื้นฐานเพื่อการบริหารและการพัฒนา. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร : 598 Print.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2553). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทีคิวพี จำกัด.
- ศศิพัฒน์ยอดเพชร. (2544). สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อคิน รพีรัตน์. (2547). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

Friedlander, Walter A. and Robert Q. Apte (1980) Introduction to Social Welfare. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

World Health Organization (WHO). (1994). Community Based Rehabilitation and the HealthCare Referral Services: A Guide for Programme Managers. Geneva, Switzerland.

Zhan, L. (1992). Quality of Life: Conceptual and Measurement Issue. Journal of Advanced Nursing, 17(7), 795-800.